

Møre og Romsdal
fylkeskommune

saksframlegg

Dato:	Referanse:	Vår saksbehandlar:
21.08.2018	96912/2018	Bjørnar Loe

Saksnr	Utval	Møtedato
	Yrkesopplæringsnemnda	30.08.2018
	Utdanningsutvalet	06.09.2018

Årsrapport for yrkesopplæringsnemnda 2017

Bakgrunn

Yrkesopplæringsnemnda har etter lovendringa i 2007, ein rådgjevande funksjon for Møre og Romsdal fylkeskommune når det gjeld fag- og yrkesopplæringa i fylket. Møre og Romsdal fylkeskommune har det faglege og administrative ansvaret på området, men har plikt til å legge fram for yrkesopplæringsnemnda alle saker om kvalitet i fag- og yrkesopplæringa før dei vert handsama i fylkespolitiske organ. Organiseringa går fram av Opplæringslova, og lova gir føresegner om m.a. rettar og plikter for lærlingane og bedriftene og om fag- og sveineprøver. Yrkesopplæringsnemnda hadde i 2017 6 møte og handsama 15 saker i tillegg til 18 referatsaker. I mars og oktober var det fellesmøte med utdanningsutvalet.

Val av yrkesopplæringsnemnd følger fylkestingsperioden og ny nemnd vart vald frå 1. januar 2016.

Medlemmar i yrkesopplæringsnemnda 2017

Kari Hoset Ansnes
Elin Ous
Bjørnar Dahle
Odd Kåre Amundsgård
Anne Mari Pilskog
Inger Mette Stenseth
Kent Logan Jelle
Lene Birgitte Myrstad/Victoria
Hide
Hanne Notøy

Bjarne Storfold Elde

Kirsti K. Ringdal
Ole Bjørn Helberg

Representerer:

LO Møre og Romsdal
NHO Møre og Romsdal
LO Møre og Romsdal
NHO Møre og Romsdal
KS
Virke
Repr. elev/lærling/lærekandidat
Repr. elev/lærling/lærekandidat

Møre og Romsdal fylkeskommune
(regional og næringsutvalet)
Møre og Romsdal fylkeskommune
(utdanningsutvalet)
Observatør NAV
Observatør Utdanningsforbundet

Auke i val av studieførebuande, flest vel yrkesfag

I Møre og Romsdal vel framleis over halvparten av ungdomane yrkesfag. Det gjer oss til eit av dei største yrkesfagfylka i landet. I skuleåret 2016/17 valde 2 099 ungdom yrkesfaglege studieprogram, medan 1 955 valde studieførebuande utdanningsprogram. Samanliknar vi skuleåret 2016/17 med skuleåret 2012/13 ser vi at det har vore ein nedgang i talet som vel yrkesfaglege studieprogram på 11,5 prosent, medan det har vore ei auke på 10,8 prosent i val av studieførebuande utdanningsprogram.

Det er ei tydeleg auke i søkinga på vg1 Helse- og oppvekstfag samt Naturbruk. Helse- og oppvekstfag har størst søking med totalt 526, opp med 58 søkarar i perioden 2012 til 2017. Naturbruk har ei auke på 30 prosent, dvs frå 89 til 104 elevar i same periode. Vi ser ein stor nedgang i søkinga til Design og håndverk, frå 178 til 127 – ein nedgang på 28,7 prosent i perioden. Dei andre ser ut til å ha ein stabil søking.

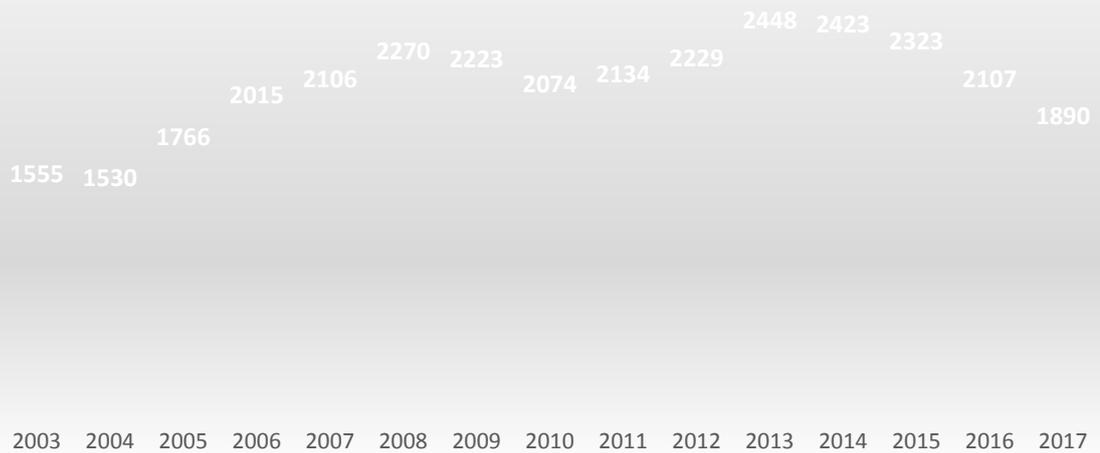
Elevar etter utdanningsprogram, VG1, Møre og Romsdal							
	Tal elevar					Endring	
	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	Tal	Prosent
Studieførebuande	1 764	1 729	1 741	1 735	1 955	191	10,8
Yrkesfaglig	2 372	2 313	2 206	2 300	2 099	-273	-11,5
Utdanningsprogram yrkesfagleg							
Bygg- og anleggsteknikk	228	232	191	214	224	-4	-1,8
Design og håndverk	178	141	126	115	127	-51	-28,7
Elektrofag	331	337	336	338	314	-17	-5,1
Helse- og oppvekstfag	468	434	446	509	526	58	12,4
Medier og kommunikasjon (gammel ordning)	262	221	209	201	-		0,0
Naturbruk	80	81	81	89	104	24	30,0
Restaurant- og matfag	128	143	126	142	136	8	6,3
Service og samferdsel	161	147	146	157	160	-1	-0,6
Teknikk og industriell produksjon	536	577	545	535	508	-28	-5,2

Vurdering

Arbeid med å skaffe fleire læreplassar

I 2015 kom det eit fall i oljeprisen, noko som fekk store konsekvensar for mange næringar i Møre og Romsdal. Båtar vart lagt i opplag, arbeidstakarar vart permitterte eller oppsagde. Det er fortsatt etterslep etter fallet i oljeprisen, og dette påvirker lærlingesituasjonen innan fleire fag. Det er fortsatt vanskeleg å få lærlingplassar innafor industrien og i maritime fag. Utfordringane med å skaffe læreplassar vart dermed like store i 2017 som for 2016. Frå toppåret i 2013 med 2 448 løpande lærekontraktar, var vi i 2017 nede på 1 890 – det lavaste siden 2005. Vi arbeider kontinuerlig med å auke antall læreplassar.

LØPANDE LÆREKONTRAKTAR I PERIODEN 2003 - 2017

Utdanningsavdelinga sette i verk fleire tiltak for å prøve å skaffe fleire læreplassar. Det vart sett i gang ei kampanje for å sette yrkesfag og mangel på læreplassar i fokus i 2016. Den var vellukka, slik at den same blei gjennomført også i 2017. Kampanjen retta seg mot bedrifter. Det var reklame på bussar og terminalar, samt informasjon på fylkeskommunen sine heimesider og andre sosiale media. Vi synes at aksjonen har vore med på å løfta fram kor viktig yrkesfag er for samfunnet.

Talet på inngåtte lærekontraktar:

Dei siste åra har Fylkeskommunen måtte opprette fleire klassar med alternativ opplæring på VG3 nivå for å dekke opp mangelen på læreplassar. I 2017 blei det oppretta VG3 elektro i Ulstein, byggfag i Fræna, Helse og oppvekst ved Romsdal, IKT servicefag ved Ålesund og sveisefaget ved Haram.

I YN-1/17 blei det oppretta fire regionale stillingar som formidlingskoordinatorar i full stilling for to år. Ansvaret til koordinatorene er å jobbe målretta for økt formidling av lærlingar og lærekandidatar. De skal også i samarbeid med leiingane i skolane og YFF lærarar rekruttere nye lærebedrifter. 1. oktober 2017 var alle fire på plass i sine regionar. Effekten av dette arbeidet vil vi sjå i 2018/19.

I YN-2/17 fekk dei yrkesfaglege nettveka utvida oppgåver og ressursar for styrke deira arbeid med å skaffe fleire læreplassar. Mellom anna fekk kvar nettverksleiar auka sin ressurs tilsvarende 5 prosent stilling.

Fylkeskommunen har tru på at eit betre samarbeid mellom skole og arbeidsliv er vegen å gå. Ved at elevane får god praksis i faget Yrkesfagleg fordjuping (YFF) og god dialog mellom aktørane i yrkesopplæringa er viktig. Hospitering av lærarar og instruktørar kan vere med på å skape slike samarbeidsarenaer.

Det er også ei stor utfordring å få nok læreplassar i kommunane. KS har tidlegare anbefalt at kommunane bør ta inn 1 lærling pr. 1000 innbyggjarar. Ut i frå dei tala så er det ein del gode kommunar som har tatt inn lærlingar i samsvar med det måltalet. No har KS endra måltala og meiner at kommunane bør ta inn 2 lærlingar pr. 1000 innbyggjarar. Det er mange søkarar til læreplass i helsearbeidarfag og barne- og ungdomsarbeidarfaget så vi måtte, som nemnt tidlegare, opprette alternativ VG3 også for desse faga.

God rådgiving og karriererettleiing til elevar er eit viktig tiltak slik at elevar som søker yrkesfag får god rettleiing om kva muligheit dei har for å få læreplass i eit fag og seinare arbeid.

«Yrkesfagenes år»

2018 er «Yrkesfagenes år». Planlegginga av dette byrja allereie i 2017. «Yrkesfagenes år» er ein omdømmekampanje på nett og sosiale medier. Kampanjen skal spre informasjon om moglegheiter innan fag og yrkesopplæring – og auke interessen for yrkesfaga. Eit av måla er felles innsats for å skaffe fleire læreplassar, og å sjå samanhengen med arbeidet i «samfunnskontrakt for læreplassar 2016-2020». Vi byrja også arbeidet med ei lokal samfunnskontrakt i 2017.

Vekslingsmodell

Møre og Romsdal fylkeskommune starta hausten 2014, eit forsøk med vekslingsmodell i helsearbeidarfaget ved Kristiansund vidaregåande skole. Det var 13 elevar som starta med eit fireårig løp mot fagbrev. Det er då ei veksling mellom skole og arbeidsliv alle fire åra, med ei gradvis auke i praksis.

Det vert ikkje starta opp eit nytt tilbod med denne modellen foreløpig. Det er ei utfordring å skaffe nok læreplassar i kommunane også for desse elevane. Ålesund vidaregåande skole starta opp med ein vekslingsmodell i service og samferdsselfag i 2014. Tilbodet er over fire år og elevane vil få generell studiekompetanse i tillegg til fagbrev. Dei er no inne i sitt 3. opplæringsår. I 2015 starta Kristiansund vidaregåande skole eit liknande tilbod, dei er no inne i sitt 2. opplæringsår.

Praksisbrev

Praksisbrev fortsette ved Kristiansund vidaregåande skole også i 2017.

Tilbodet er meint for ungdom som har lettare for å lære av praktisk arbeid enn av teoretisk opplæring i skole. Elevane er 4 dagar i bedrift og ein dag i skole i to år. Den dagen dei er på skole vert det undervist i fellesfaga, matematikk, norsk og samfunnsfag. Møre og Romsdal har utvikla ein modell der praksisbrevet er organisert liknande eit opplæringskontor, der ein tilsett ved skolen tek seg av oppfølginga av kandidatane og lærebedriftene. Skolen bidreg med utarbeiding av lokalt tilpassa læreplanar og vi kan no ha praksisbrevkandidatar i alla fag. Det er no to klassar, ein for kvart årskull. Etter bestått praksisbrevprøve registrerer kandidatane seg som ordinære søkjarar til læreplass i det faget dei har bestått praksisbrevprøva i.

I Kristiansund er det no registrert 9 løpande kontraktar, 3 i tømrarfaget, 2 i sveisefaget, 2 i barne og ungdomsarbeidarfaget medan salsfaget og logistikkfaget har ein kvar. Fleire av desse har fått lovnad om å få fortsette som lærlingar etter at praksisbrev-perioden er over.

11 tidlegere praksisbrev-kandidatar har fått lærekontrakt og er på veg mot fullt fagbrev.

Vaksenopplæring

Vaksenopplæringstilbod finns over heile fylket. Åtte av dei vidaregåande skolane i fylket har hatt tilbod om ulike yrkesfaglege kurs, fire har hatt tilbod om generell studiekompetanse. Det vart arbeidd med utvikling av tilbod innanfor fleire yrkesfag

i samarbeid med andre aktørar i 2017, dette arbeidet held fram i 2018. Vi har framleis ei overvekt på helse- og oppvekstfaga. Ein større del av dei vaksne er no minoritetsspråklege, noko som er utfordrande i høve gode opplæringsmodellar for denne gruppa. I 2017 vart det gjennomført om lag 650 realkompetansevurderingar og 52 ulike kurs for meir enn 900 elevar, noko som er ein nedgang i høve dei to førre åra. Hovudårsak er at målgruppa har endra seg mykje dei siste to åra

NM i yrkesfag

NM i yrkesfag arrangeres annen hvert år. Det vart arrangert NM i yrkesfag i Bergen i 2016.

Kommande yrkeskonkurransar

Yrkes-NM 2018 23. - 25. oktober 2018 Hellerudsletta, Oslo/Akershus

Yrkes-EM 2018 25. - 29. september 2018 Budapest, Ungarn

Yrkes-VM 2019 18. - 23. august 2019 Kazan, Russland

Skole-NM

Det har vore arrangert lokale skolekonkurransar og fylkesmeisterskap i ein del yrkesfag hausten 2017 . Det har vore arrangert konkurransar i følgjande fag

- * Bilfaget, leitte køyretøy
- * Bilskade, lak og karosseri
- * TIP industrifag
- * Kulde- og varmepumpeteknikk
- * Frisør
- * Interiør og utstillingsdesign
- * Design og tekstil
- * Kokk- og servitør

Kristiansund vgs og Borgund vgs har arrangert ordinære fylkesmeisterskap med deltakare frå fleire skolar. I enkelte fag har lokale skolekonkurransar fungert som fylkesmeisterskap der det har vore meldt på berre ein skole.

Vinnarane frå fylkeskonkurransane deltok i etterkant på skole NM 2018 som gjekk av stabelen i Hedmark og Trøndelag i april månad.

Fylket hadde 2 deltakarar i Trøndelag i faga kokk og servitør. Fræna vgs tok bronsemedalje i servitørfaget.

I Hedmark deltok Møre og Romsdal fylkeskommune i faga kulde og varmepumpemontør, automatisering (lag på to), industrimekanikar, manuell maskinering, sveising, bilfag, lette køyretøy og billakkering/bilskade, interiør og utstillingsdesign, design og saum.

Kim Taeyeong, Borgund vgs, Møre og Romsdal tok gull i design og saum.

Anton Nautnes, Romsdal vgs, Møre og Romsdal tok sølv i industrimekanikar.

Ole Martin Glåmen, Haram vgs, Møre og Romsdal tok bronse i kulde- og varmepumpemontør.

Lærlingundersøkinga

Undersøkinga er obligatorisk å gjennomføra for fylkeskommunane. Det er frivillig for lærlingane å svara på undersøkinga. Vi har tidlegare hatt ein jamn auke i talet på lærlingar som har svara på undersøkinga, men i 2016 vart det ein svarprosent på 39 prosent. I 2017 greidde vi i fellesskap med opplæringskontora å auke svarprosenten til 47%

Hovudkonklusjonen er at lærlingane trivst og har eit godt læringsmiljø. Nokre få område får litt låg score. Det er på område som medverking, om lærlingane deltek aktivt med å planleggja eiga opplæring og på dokumentasjon, om det er skriftleg dokumentasjon på opplæringa. Somme lærlingar meiner at dei er litt lite førebudd på fagprøva. Dette prøver vi å retta på med å ha samtalar med opplæringskontora og gjennom lærlingsamlingar.

Lærebedriftundersøkinga

Parallelt med lærlingundersøkinga gjennomfører fylkeskommunen lærebedriftsundersøking. I denne undersøkinga får lærebedrifta seie si meining om læremiljøet og arbeidsmiljøet på arbeidsplassen.

Begge undersøkingane inngår som ein del av arbeidet med kvalitetsutvikling i fagopplæringa. I 2017 var svarprosenten på denne undersøkinga på 50% (45% i 2016). Gjennomgåande er det tilfredstillande resultat i undersøkinga. Ein kunne likevel ynskja noko meir samarbeid mellom lærebedriftene og skolane for å sikra best mogleg overgang frå skole til læreplass og i YFF (faget yrkesfaglig fordypning tidlegare PTF).

Ny lærling- og lærebedriftsundersøking

Udir har i eit samarbeid med ei referansegruppe frå 3 fylkeskommunar jobba med å vidareutvikla undersøkingane. Her har Møre og Romsdal fylkeskommune delteke. I 2018 vert begge undersøkingane nye, lærlingundersøkinga vert forenkla. Ein reknar med at dette vil bidra til å auka svarprosenten ytterlegare.

Lærebedriftsundersøkinga vert også forenkla. Den vil vidare todelast. Ein del for lovpålagte rapportoppgåver for Opplæringskontor og lærebedrifter. Del to vil vera frivillig og fokusera på kvaliteten i læringsmiljøet fagleg og (psyko)sosialt.

Lærlingsamlingar

For å auke kvaliteten på fagopplæringa held Møre og Romsdal fylkeskommune faste årlege samlingar for både 1. års lærlingar og 2. års lærlingar. Dette er blitt teke godt i mot av lærlingane og det har vore stor deltaking.

Vi har samling for 1. års lærlingar om hausten. På desse samlingane får lærlingane mykje nyttig informasjon om plikter og rettar og mange gode råd frå starten ute i bedrift.

Vi har samling for 2. års lærlingar om våren. På desse samlingane er fokuset retta mot fagprøven og arbeidssøk. Lærlingane får òg moglegheit til å lufter saker og stille spørsmål dei lurar på mot slutten av læretida.

398 1. års lærlingar deltok på samling i 2017 og 373 2. års lærlingar.

Instruktørkurs

Vi held årlege kurs for nye faglege leiarar/instruktørar som skal rettleie lærlingar og lære kandidatlar i bedrift.

God rettleiing er ein føresetnad for god opplæring og ny rekruttering av fagarbeidarar. Kursa blir godt motteke og deltakarane får med seg nyttig verktoy med praktiske opplysningar til hjelp for å lykkast i arbeidet med lærlingane.

Hausten 2017 deltok 230 faglege leiarar/instruktørar på desse kursa.

Skolering prøvenemnder

I 2016 vart det gjennomført prøvenemndskolering for nye prøvenemnder, delt opp i fire pulje i januar/februar. Prøvenemnda står for den faglege kontrollen av opplæringa i bransjen og skal sikre at det faglege nivået bransjen har fastsett, blir halde. Skoleringa skal sikre god kvalitet på fagprøva. Det er særst viktig med skolering for dei nye medlemmane. Dei andre i nemndene som har halde på ei stund får fornya skolering og det skjer overføring av viktig kunnskap og trygging av situasjonen for alle.

Vi har prøvenemnder i 92 fag.

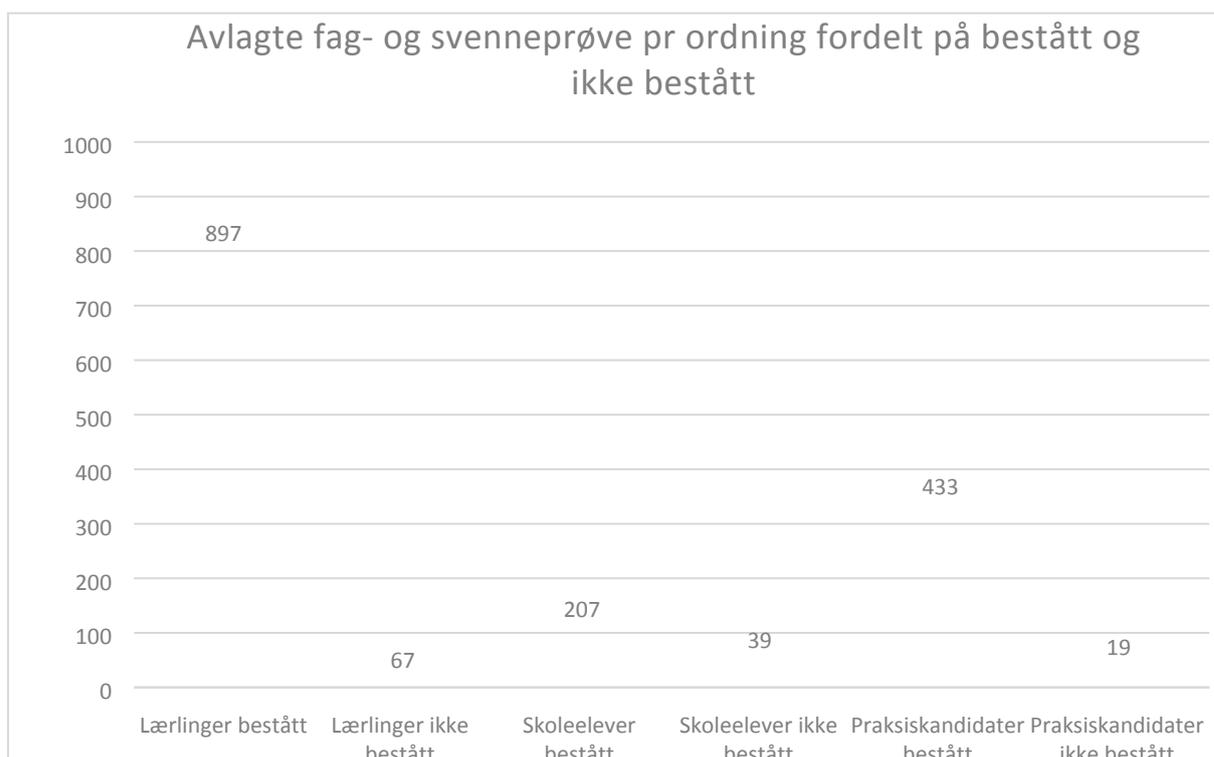
Fagprøver

Det har vore gjennomført 1662 fagprøver i 2017, mot 1858 i 2016. I 2015 var det 1822. Bestått/ikkje bestått var fordelt slik:

Lærlingar 897 bestått – 67 ikkje bestått

Skoleelevar 207 bestått – 39 ikkje bestått

Praksiskandidatar 433 bestått – 19 ikkje bestått

Forslag til vedtak:

Årsrapport for yrkesopplæringsnemnda 2017 blir tatt til orientering.

Erik Brekken
fylkesutdanningssjef

Bjørnar Loe
seksjonsleiar